

VIEŠŲJŲ PIRKIMŲ PRINCIPŲ ANALIZĖ IR JŲ TAIKYMAS LAIKANTIS KONFIDENCIALUMO REIKALAVIMŲ

Donatas Raščius

Vilniaus kolegija

Anotacija

Viešieji pirkimai užima pakankamai svarbų vaidmenį šiandieninėje rinkoje. Daugeliui įmonių viešasis sektorius yra patrauklus savo užsakymais ir mokumo galimybėmis ypač ekonominės krizės metu. Tačiau daugeliu atvejų dalyvaujant viešųjų pirkimų konkursuose ar juos organizuojant susiduriama su eile teisinių problemų. Pagrindinė problema yra ta, kad viešųjų pirkimų procese skirtingai traktuojami viešųjų pirkimų principai, kurie yra pamatinės nuostatos vykdant viešųjų pirkimų procedūras ir kurių laikymasis yra imperatyvus pobūdžio. Taip pat, vykdant viešųjų pirkimų procedūras dažnai klaidingai traktuojamas konfidencialumo reikalavimas. Viešiesiems pirkimams Lietuvoje skiriamas dar vis nepakankamas dėmesys tiek teisiniu-teoriniu, tiek praktiniu požiūriu, nors kasmet jiems išleidžiama nemažai valstybės ir Europos Sąjungos lėšų. Ypač skiriant finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų įvairioms prekėms, paslaugoms ar darbams, viešųjų pirkimų vykdymas ir reglamentavimas turi būti itin preciziškas, aiškus ir viską apimantis. Lietuvoje teismų praktika viešųjų pirkimų srityje dar nėra labai plati, o publikacijų skaičius šia tema yra labai nedidelis, todėl šio straipsnio tikslas išnagrinėti viešųjų pirkimų principų taikymą viešųjų pirkimų procedūrose remiantis tiek Lietuvos, tiek Europos Sąjungos teismų praktika. Straipsnyje pateikiama detali visų principų: lygiateisiškumo, proporcingumo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir nediskriminavimo detali analizė pateikiant konkrečias teismines bylas. Taip pat, straipsnyje nagrinėjamas viešųjų pirkimų principų įgyvendinimo užtikrinimas vykdant viešųjų pirkimų procedūras, rengiant pirkimo dokumentus, teikiant pasiūlymus bei lygiagrečiai laikantis konfidencialumo reikalavimų. Straipsnis parengtas, viešųjų pirkimų principai išnagrinėti remiantis plačia teismų praktika ir konkrečių teisminių bylų pavyzdžiais. Straipsnyje principai analizuojami kompleksiškai su konfidencialumo reikalavimais atsižvelgiant į pagrindines Lietuvos teisinės bazės atsakomybes. PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: viešieji pirkimai, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principai, konfidencialumas.

Įvadas

Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės duomenimis (Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Informacinis biuletenis 2007) viešiesiems pirkimams kasmet panaudojama apie 12 % šalies bendrojo vidaus produkto, kas sudaro tikrai nemažą dalį. Viešasis sektorius neabejotinai reiškia naujas verslo galimybes ir yra labai patrauklus privačiam sektoriui. Perkančiosios organizacijos, didžiąja dauguma atvejų yra patikimi verslo partneriai, siekiantys sudaryti ilgalaikes sutartis ir kartu nekeliantys abejonių dėl savo įsipareigojimų vykdymo ir abejonių dėl nemokumo rizikos. Todėl vis daugiau atsiranda verslo subjektų siekiančių dalyvauti viešuosiuose pirkimuose, tačiau ne visi ir ne visada turi galimybes juose laimėti. Pagrindinė problema yra ta, kad rengiant pirkimo dokumentus bei nustatant reikalavimus netinkamai įvertinami viešųjų pirkimų principai, kurių pažeidimas gali įtakoti priimtus sprendimus pripažinti negaliojančiais.

Norint įsisavinti šią specifinę rinką, nepakanka vien tik bendrų verslo principų suvokimo, kadangi viešieji pirkimai yra perkančiųjų organizacijų imperatyvių taisyklių pagrindu vykdomos prekių, paslaugų ir darbų pirkimo procedūros. Tuo labiau, kad šiuo metu ES skiriamos lėšos taip pat LR institucijų planuojamos ir įgyvendinamos išlaidos privalo būti skirstomos skaidriai. Šį procesą reglamentuoja būtent viešųjų pirkimų įstatymo nuostatos.

Viešieji pirkimai Lietuvoje yra pakankamai nauja sritis, tačiau kasmet viešiesiems pirkimams išleidžiama nemažai valstybės ir ES lėšų. Todėl viešųjų pirkimų

reglamentavimas turi būti itin preciziškas, aiškus ir viską apimantis. Lietuvoje viešiesiems pirkimams skiriamas dar vis nepakankamas dėmesys tiek teisiniu-teoriniu, tiek praktiniu požiūriu. Publikacijų skaičius šia tema yra labai nedidelis, o perkančiosios organizacijos viešųjų pirkimų vykdymui skiria per mažai dėmesio dėl didelių laiko sąnaudų ir viešųjų pirkimų specialistų trūkumo.

Plačiau viešųjų pirkimų temą nagrinėja ES autoriai (Sue Arrowsmith, Thomas Westphal) bei LR viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų teisės aktų rengėjai (Vaidotas Jakštas, Sigita Jurgelevičienė).

Šio straipsnio tyrimo *objektas* – viešųjų pirkimų principų įgyvendinimo ypatumai laikantis Lietuvos ir Europos Sąjungos teisinės bazės. Straipsnio tikslas - ištirti viešųjų pirkimų principų taikymą Lietuvos ir ES teismų praktikoje, išanalizuoti konfidencialumo reikalavimų taikymą.

Pirmoje straipsnio dalyje pateikiama viešųjų pirkimų taikymo analizė Lietuvos ir Europos teisingumo teismų praktikoje. Antroje straipsnio dalyje pateikiama viešųjų pirkimų principų taikymo analizė laikantis konfidencialumo reikalavimų.

Viešųjų pirkimų principų reikšmė ir taikymas Europos teisingumo Teismo bei Lietuvos teismų praktikoje

Aiškinant ir taikant Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) normas, yra svarbu nustatyti, kokia šio įstatymo paskirtis, tai yra kokių tikslų įstatymo leidėjas siekė, priimdamas šį įstatymą ir kokią valią išreiškė vienaip ar

kitaip reglamentuodamas šiuos teisinius santykius. Paprastai VPĮ leidėjo pozicija yra išreiškiama apibrėžiant įstatymo paskirtį, suformuluojant tam tikrus principus ir bendrąsias taisykles, kurie yra privalomi šio įstatymo normoms reguliuojamų teisinių santykių dalyviams. Viešųjų pirkimų tikslo (VPĮ 3 str. 2 d.) bei principų (VPĮ 3 str. 1 d.) nustatymas turi esminę reikšmę nagrinėjant viešųjų pirkimų ginčus (Europos teisingumo teismo (toliau – ETT) byla C-41/74, *Van Duyn v. Home Office*, (1974) ECR I-1337, byla C-399/98, *Gebroeders Bentjees v. Netherlands*, (2001) ECR I-05409).

Sąvoka „principas“ reiškia pagrindą, pagrindinę idėją, pamatines nuostatas. Teisės principus, teisės atžvilgiu, yra sukonkretinta sąvoka. Taigi VPĮ įtvirtinti viešųjų pirkimų principai yra pamatinės nuostatos vykdančioms viešųjų pirkimų procedūras, kurių laikymasis yra imperatyvaus pobūdžio.

Viešųjų pirkimų principai skiriasi nuo bendrųjų teisės principų tuo, kad principų laikymasis turi didelės įtakos teismams sprendžiant viešųjų pirkimų teisėtumo klausimą, t.y. jų pažeidimas gali turėti esminės reikšmės pripažįstant viešąjį pirkimo konkursą negaliojantį. Kitaip tariant, konkretus viešųjų pirkimų principas, nustatytas VPĮ, tam tikrais atvejais gali būti vienintelis teisės šaltinis, kuriuo remiantis galimi tam tikri teisiniai rezultatai (pvz., pirkimo rezultatų panaikinimas). Esant nors vienam viešųjų pirkimų principų pažeidimui, teismas tokį pirkimą gali pripažinti negaliojančiu (Lietuvos Aukščiausio Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis c. B. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB „Sigma Telas“, ir kt., Nr. 3K-3-416/2005).

VPĮ 3 str. 1 d. yra nurodyta, jog perkančioji organizacija užtikrina, kad atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų. Minėtame straipsnyje yra įtvirtinti fundamentalūs viešųjų pirkimų principai, kurių privaloma perkančiajai organizacijai (toliau – PO) laikytis vykdančioms viešuosius pirkimus tam, kad būtų pasiektas VPĮ 3 str. 2 d. numatytas tikslas – vadovaujantis VPĮ sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai ar tretiesiems asmenims reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas.

Viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas tiek nacionalinės, tiek ES teisių aspektais yra susijęs su viešojo intereso apsauga, todėl šio specialaus Viešųjų pirkimų įstatymo normų reikalavimai yra imperatyvaus pobūdžio (Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2005 spalio 17 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rubikon apskaitos sistemos“ v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, UAB „YIT Technika“ v. UAB „Valymo sistemos“ ir UAB „Auksinis varnas“. Nr. 2A-336/2005). Perkančiosios organizacijos privalo besąlygiškai vadovautis VPĮ nurodytais principais, tiek rengdamos viešojo pirkimo dokumentus, tiek vertindamos pasiūlymus bei priimdamos sprendimus dėl viešojo pirkimo konkurso laimėtojo.

Lygiateisiškumo principas. Šis principas yra įtvirtintas VPĮ 3 str. 1 d., kuriame nustatyta, jog perkančioji organizacija visiems pirkimo dalyviams privalo sudaryti lygias teises dalyvauti pirkime. Jo laikymasis reikalauja užtikrinti efektyvią konkurenciją sudarant viešojo pirkimo sutartis (ETT byla C-243/89, *Commission of the European*

Communities v. Kingdom of Denmark [1993] ECR I-03353). ETT yra konstatavęs, kad lygiateisiškumo principas reiškia perkančiųjų organizacijų pareigą laikytis tų viešojo pirkimo organizavimo sąlygų, kurios buvo numatytos ir šio proceso dalyviams nurodytos pirkimo proceso pradžioje (ETT bylos C-87/94, *Komisija v. Belgijos Karalystė*, (1996) ECR I-02043, C-19/00, *SIAC Construction Ltd v. County Council of the County of Mayo*, (2001) ECR I-07725)). Taigi, tiek ES teisės aktai, tiek ir VPĮ nuostatos draudžia pirkimo proceso metu perkančiajai organizacijai nesilaikant nustatytos tvarkos keisti pirkimo dokumentų sąlygas, jas aiškinti nevienodai skirtingų viešojo pirkimo dalyvių atžvilgiu.

ETT taip pat daugelyje bylų yra pažymėjęs, kad perkančioji organizacija neturi teisės taikyti skirtingų standartų skirtingiems dalyviams, pateikiantiems pasiūlymus (ETT bylos C-243/89, *Komisija v. Danijos Karalystė*, (1993) ECR I-03353, Byla C-87/94, *Komisija v. Belgijos Karalystė*, [1996] ECR I-02043). Lygiateisiškumo principas suponuoja perkančiųjų organizacijų pareigą vienodai visų konkurso dalyvių atžvilgiu interpretuoti pirkimo dokumentų sąlygas (ETT byla C-19/00, *SIAC Construction Ltd v. County Council of the County of Mayo* ([2001] ECR I-07725; Vilniaus apygardos teismo 2006 m. kovo 20 d. sprendimas c. b. UAB *Estravel Vilnius*“ v. LR teisingumo ministerija, Nr. 2-865-51/2006).

Lygiateisiškumo principas taip pat reikalauja ir atitinkamos pretenzijų nagrinėjimo tvarkos, kuri turi būti protinga ir sudaryti sąlygas visiems pirkimo dalyviams skusti vykdančios organizacijos sprendimus, pateikti prieštaravimus. Skundo nenagrinėjimas ar, priėmus sprendimą atmesti konkretų pasiūlymą, nepranešimas apie tai pirkimo dalyviui ir pasiūlymo priežasčių nenurodymas negali būti laikomi teisėtais, nes taip akivaizdžiai pažeidžiami lygiateisiškumo, teisingumo principai bei viešųjų pirkimų dalyvio teisė į informaciją (Lietuvos aukščiausiojo Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis c. b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB *Sigma Telas*“, ir kt., Nr. 3K-3-416/2005).

Nediskriminavimo principas. Perkančioji organizacija, skelbdama viešuosius pirkimus, siekdama įsigyti prekių, paslaugų ar darbų už mažiausią kainą, leidžia tiekėjams pateikti pasiūlymus su tokiais kainomis, kurios užtikrintų pirkimo dalyvių konkurenciją. Perkančioji organizacija turi garantuoti efektyvią konkurenciją tarp dalyvių (ETT byla C-31/87, *Gebroeders Bentjees v. Netherlands*, (1998) ECR 04635). Tam, kad būtų užtikrinta tokia konkurencija, pirkimo dalyvių pasiūlymai turi būti vertinami vienodai (ETT byla C-94/99, *ARGE Gewässerschutz v. Bundesministerium für Land und Forstwirtschaft*, (2000) ECR I-11037).

Visų pirma, nediskriminavimo principas įtvirtina vieną svarbiausių draudimų diskriminuoti kitos ES valstybės tiekėjas ar sudaryti bet kokius barjerus dalyvauti kitos ES valstybės tiekėjui viešojo pirkimo procese. Antra, perkančioji organizacija negali diskriminuoti tiekėjų, pateikdama pirkimo dokumentus ir techninėse specifikacijose nurodydama konkrečius standartus bei reikalavimus. Yra įtvirtinta „tapačių standartų“ doktrina, kurios pagrindu perkančioji organizacija perka prekes, paslaugas arba darbus pagal pateikiamas technines specifikacijas, nurodydama tik perkamo objekto tam tikrus

bendrus požymius (ETT bylos C-3/88, *European Communities v. Italian Republic*, (1989) ECR I-359/93, *European Communities v. Kingdom of the Netherlands*, (1995) ECR I-00157). Kitaip tariant, apibūdinant pirkimo objektą, techninėje specifikacijoje negali būti nurodytas konkretus modelis ar šaltinis, konkretus procesas ar prekės ženklas, patentas, tipai, konkreti kilmė ar gamyba, dėl kurių tam tikroms įmonėms ar tam tikriems produktams būtų sudarytos palankesnės sąlygos arba jie būtų atmesti. Toks nurodymas yra leistinas išimties tvarka, kai pirkimo objekto yra neįmanoma tiksliai ir suprantamai apibūdinti pagal įstatyme numatytus reikalavimus. Tokiu atveju nurodymas pateikiamas įrašant žodžius „arba lygiavertis“ (VPĮ 25 str. 3 d.). Techninė specifikacija turi užtikrinti konkurenciją ir nediskriminuoti tiekėjų (VPĮ 25 str. 2 d.).

Skaidrumo principas. ETT yra pažymėjęs, kad perkančiosios organizacijos turi laikytis skaidrumo principo tam, kad būtų sudarytos lygios galimybės visiems dalyviams pateikti savo pasiūlymus (ETT byla C-87/94, *Komisija v. Belgijos Karalystė*, (1996) ECR I-02043). Skaidrumo principo turinys apima atliekamų viešųjų pirkimų procedūrų viešumą, t.y. tinkamos informacijos apie organizuojamus viešuosius pirkimus (viešojo pirkimo skelbimai (VPĮ 22 str.), jo sąlygų pateikimas (pirkimo dokumentai (VPĮ 24 str.)), vokų su pasiūlymais atplėšimas (VPĮ 31 str.) bei priežasčių, dėl kurių atmetamas vienas ar kitas dalyvio pasiūlymas (VPĮ 41 str. 2 d.), nurodymas, pateikimą.

ETT taip pat yra nurodęs (ETT byla C-324/98, *Telaustria Verlags GmbH ir Telefonadress GmbH v. Telekom Austria AG*, (2000) ECR I-10745), kad skaidrumo principo reikalaujama siekiant kiekvieno galimo konkurso dalyvio naudai užtikrinti, jog apie konkursą būtų skelbiama plačiai, kad rinką būtų galima atverti konkurencijai bei kontroliuoti viešųjų pirkimų tvarkos nešališkumą. Laikantis įsipareigojimo užtikrinti skaidrų konkursą, būtinos sąžiningai ir nešališkai taikomos procedūros (Komisijos aiškinamasis komunikatas dėl Bendrijos teisės, taikomos sudarant sutartis, kurioms netaikomos arba tik iš dalies taikomos viešųjų pirkimų direktyvos (2006/C179/02)).

Perkančiosios organizacijos sprendimas atmesti tiekėjo pasiūlymą konkurso sąlygose nenurodytais pagrindais neatitinka viešųjų pirkimų konkurencijos bei nediskriminavimo ir skaidrumo principų (Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. gruodžio 12 d. nutartis c. b. UAB „Jukom“ v. VŠĮ Panevėžio ligoninė, Nr. 2A-449/2006).

Skaidrumo principas įtvirtina ir perkančiosios organizacijos pareigą laiku išnagrinėti pretenziją ir pateikti išsamų bei pagrįstą atsakymą (VPĮ 91¹ str. 3 d.).

Šiuo atveju tokia perkančiosios organizacijos veiksmų seka garantuos realų VPĮ įtvirtintų principų įgyvendinimą. Priešingu atveju, VPĮ nurodyti principai būtų deklaratyvaus pobūdžio ir viešaisiais pirkimais nebūtų pasiekti jų teisinio reguliavimo tikslai.

Lietuvos teismų praktikoje (Lietuvos aukščiausiojo Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis c. b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB Sigma Telas“, ir kt., Nr. 3K-3-416/2005) laikomasi nuostatos, kad atmetus vieno ar kito pirkimo dalyvio pasiūlymą, būtina apie tai jį informuoti ir nurodyti konkrečias pasiūlymo atmetimo

priežastis. Vertindami argumentus dėl konfidencialumo principo laikymosi, teismai pažymi toje pačioje byloje, kad visais atvejais skaidrumas, kuris reiškia tinkamos informacijos apie organizuojamus viešuosius pirkimus, jų sąlygas bei priežastis, dėl kurių atmetamas vienas ar kitas dalyvio pasiūlymas, suteikimą, turi būti derinamas su konfidencialumo principu. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad nė vienas principas nėra absoliutus, visos informacijos, susijusios su sprendimu atmesti pasiūlymą dėl to, kad jis neatitinka reikalavimų bei priežasčių, dėl kurių vienas ar kitas konkretaus dalyvio pasiūlymas atmetamas, nesuteikimas pirkimų dalyviui negali būti pateisinamas būtinybe laikytis konfidencialumo vykdant viešuosius pirkimus.

Teismų praktikoje yra nurodoma, kad perkančioji organizacija, vykdydama viešuosius pirkimus, yra įpareigota suteikti ne tik tą informaciją, kuri tiesiogiai numatyta VPĮ ar perkančiosios organizacijos patvirtintoje tvarkoje, bet ir tą, kurios kiekvienu konkrečiu atveju reikalauja skaidrumo principas (Lietuvos aukščiausiojo Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis c. b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB Sigma Telas“, ir kt., Nr. 3K-3-416/2005).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojamoje Lietuvos teismų praktikoje nurodoma (Lietuvos Aukščiausio Teismo CBS 2004 m. rugsėjo 6 d. nutartis c. b. UAB „Eismas“ v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, bylos Nr. 3K-3-416, 2004), jog tik nuoseklus ir tikslus konkurso reikalavimų laikymasis ir vienodas jų nuostatų aiškinimas visų be išimties tiekėjų atžvilgiu gali užtikrinti paskelbto konkurso skaidrumą ir galimybę objektyviai nustatyti konkurso laimėtoją.

Abipusio pripažinimo principas. Šis principas draudžia nustatyti kvalifikacinius reikalavimus, susijusius su nacionaline priklausomybe, t.y. Lietuvoje turi būti pripažįstami ES narėse išduoti dokumentai, o Lietuvoje išduoti dokumentai – užsienio šalyse. Taigi perkančioji organizacija turi pripažinti dokumentus, išduotus kitos valstybės narės, tiekėjai turi teisę pateikti tokius dokumentus perkančiosioms organizacijoms.

Abipusio pripažinimo principas taip pat reikalauja pripažinti ekvivalenčius vienos valstybės narės pagamintus produktus, jeigu jie atitinka visus techninius nacionaliniuose reikalavimuose nustatytus standartus (http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/guidelines_en.htm).

Pirkdama darbus ar paslaugas ar tam tikrais kitais atvejais tam, kad įsitikintų dalyvio techniniu pajėgumu, perkančioji organizacija gali reikalauti tam tikrų sertifikatų. Perkančioji organizacija gali reikalauti, kad kandidatas ar dalyvis pateiktų nepriklausomos įstaigos išduotą sertifikatą, patvirtinantį, jog jis laikosi tam tikrų kokybės vadybos sistemos standartų. Tokiu atveju ji pirkimo dokumentuose nurodo kokybės vadybos sistemą, pagrįstą atitinkamų Europos standartų serijomis, kurias yra sertifikavusi Europos Bendrijos teisės aktų nustatytus reikalavimus atitinkanti sertifikavimo įstaiga. Svarbu, kad perkančioji organizacija, pirkdama paslaugas ar darbus, taip pat gali pareikalauti pateikti nepriklausomų įstaigų išduotus sertifikatus, patvirtinančius, kad tiekėjas laikosi tam tikrų aplinkos apsaugos vadybos standartų, ji pirkimo dokumentuose turi nurodyti Europos Bendrijos aplinkos apsaugos vadybos ir audito sistemą (EMAS) arba

aplinkos vadybos standartą, pagrįstą atitinkamais Europos arba tarptautiniais standartais, kuriuos yra patvirtinusios įstaigos, atitinkančios Europos Bendrijos teisės aktus arba atitinkamus Europos ar tarptautinius sertifikavimo standartus.

Tiekėjai turi teisę pateikti lygiaverčius sertifikatus, išduotus kitose valstybėse narėse įsisteigusių įstaigų, o perkančioji organizacija turi juos pripažinti. Ji taip pat priima kitus kandidatų ar dalyvių lygiaverčių kokybės vadybos užtikrinimo priemonių įrodymus (VPĮ 37 str.).

Abipusio pripažinimo principas yra universalus ir turi būti taikomas ne tik vertinant dokumentus ar standartus, bet ir kitas kategorijas, kurias turi atitikti tiek patys tiekėjai, tiek jų siūlomos prekės, paslaugos ar darbai, numatyti pirkimo dokumentuose. Šis principas yra vienas iš Cassis principų, ETT suformuotų Cassis de Dijon byloje (ETT byla 120/78, *Rewem – Zentrale AG v. Bundesmonopolverwaltung für Branntwein*, (1979) ECR 649). Šio principo turinys sudaro prielaidas tiekėjams reikalauti, kad tais atvejais, jeigu jų kvalifikacija, siūloma prekė, paslauga ar darbas yra pripažįstami vienoje iš ES valstybių narių, tai toks pripažinimas turi būti patvirtintas ir kitoje valstybėje narėje, kurioje siekiama šią prekę, paslaugą ar darbą parduoti. Žinoma, būtina įvertinti tai, kad galimos tam tikros išimties, kurios priklauso nuo konkretaus atvejo.

Proporcingumo principas reikalauja, kad perkančiosios organizacijos tiekėjams, taip pat būsimiems tiekėjams išpareigojimams nustatytą tokių reikalavimus, kurie derėtų su pirkimo objektu ir pirkimo sąlygomis. VPĮ 32 str. 2 d. nustato, kad perkančiosios organizacijos nustatyti minimalūs reikalavimai turi būti pagrįsti ir proporcingi perkamam objektui, tikslūs ir aiškūs. Tai reiškia, kad proporcingumo principas įtvirtina perkančiosios organizacijos pareigą įvertinti perkamą objektą ir kitas aplinkybes (prekių, paslaugų, darbų rūšį, kiekį, specifines sąlygas ir pan.), rengiant viešojo pirkimo dokumentus, Pvz., perkančioji organizacija neturėtų kelti didelių reikalavimų tiekėjų kvalifikacijai, reikalauti didelių sutarties vykdymo garantijų, jeigu perkamas objektas yra mažesnės vertės, nebent egzistuoja specifinės aplinkybės, dėl kurių tokie reikalavimai pirkimo dokumentuose turėtų būti numatyti.

VP principų reikšmė nustatant imperatyvių teisės normų pažeidimus. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs (2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis c. b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB Sigma Telas“, ir kt., Nr. 3K-3-416/2005), jog pirkimų komisijos sprendimo panaikinimas pateisinamas tik dėl esminių imperatyvių VPĮ nuostatų pažeidimų. Imperatyvių teisės normų pažeidimas vykdant viešuosius pirkimus gali reikšti esminių įstatyme nustatytų principų, dėl kurių buvo pažeistos sąžiningos konkurencijos sąlygos, pažeidimą, taip pat kai priimtas pirkimo komisijos sprendimas leidžia daryti išvadą, kad neracionaliai panaudotos lėšos ir laimėtoju turėjo būti ne komisijos paskelbtas pirkimo dalyvis, bet būtent tas dalyvis, kurio pasiūlymas buvo atmestas. Taigi sprendimas gali būti naikinamas tik tada, jei nustatomi imperatyvaus pobūdžio viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimai, t.y. tiek konkrečių VPĮ nustatytų taisyklių, tiek pirkimų, kuriuose būtina laikytis VPĮ įtvirtintų principų, esminiai pažeidimai.

VPĮ 3 str. įtvirtintų principų pažeidimas neabejotinai galėtų reikšti imperatyvių teisės normų pažeidimą. Panaikinus sprendimą dėl imperatyvių teisės normų pažeidimo, pirkimų komisijos sprendimo pagrindu sudarytos viešųjų pirkimų sutarties galiojimas negalėtų būti pateisinamas, nes iš neteisėtų veiksmų negali kilti teisėtos pasekmės (*ex iniuria ius non oritur*). Todėl nustačius, kad pirkimų komisijos sprendimas priimtas pažeidus VPĮ nustatytus principus, bylą nagrinėję teismai galėtų ir *ex officio* privalėtų pagal CK 1.78 str. 5 d. konstatuoti niekinio sandorio faktą ir taikyti jo negaliojimo padarinius, nes sandoriai, prieštaraujantys imperatyvioms įstatymo normoms, yra niekiniai ir negalioja *ab initio*. Todėl jie negali sukelti jokių teisinių pasekmių (Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. balandžio 19 d. nutartis c. b. UAB „Ernst&Young Baltic“ v. Aplinkos projektų valdymo agentūra, Nr. 2A-150/2006). Tačiau reikia pabrėžti, kad tokia teismų praktika nėra vienoda. Praktikoje viešojo pirkimo konkursas (viešojo konkurso sprendimai) ne visuomet gali būti pripažintas negaliojančiu vien dėl viešųjų principų pažeidimo.

VPĮ 3 str. 1 d. yra deklaruojami pagrindiniai viešųjų pirkimų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, skaidrumo, abipusio pripažinimo ir proporcingumo principai, kurie turi būti įtvirtinti perkančiosios organizacijos patvirtintuose pirkimo dokumentuose. Perkančioji organizacija, vykdydama pirkimus, privalo vadovautis minėtais viešųjų pirkimų principais, t.y. pirkimų dalyviams sudaryti lygias sąlygas dalyvauti konkurse, netaikyti jiems dvigubų standartų ir užtikrinti įvykusio pirkimo viešumą, išlaikyti proporcingumą tarp pirkimo objekto ir pirkimo sąlygų bei galimybę, įvykus viešajam pirkimui, pasinaudoti VPĮ numatyta ginčų sprendimų tvarka (Lietuvos apeliacinio teismo 2005 m. vasario 1 d. nutartis c.b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir UAB „Fima“ v. UAB „Sigma Telas“ ir kt., Nr. 2A-67/2005).

Aplinkybė, kuomet pirkimo komisija, atmetusi dalyvio pasiūlymą, nes konstatavusi, kad pirkimo dalyvio pasiūlymas neatitinka pirkimo dokumentuose nurodytų reikalavimų, tačiau apie tai neinformavusi dalyvio, pripažintina kaip VPĮ numatytų principų pažeidimas. Perkančioji organizacija negali nenurodyti konkrečių dalyvio pasiūlymo atmetimo priežasčių ir nenagrinėti dalyvių pretenzijų, motyvuodama tuo, kad jau yra sudaryta pirkimo sutartis su konkurso laimėtoju. Tokie perkančiosios organizacijos veiksmai vertintini kaip VPĮ įtvirtintų principų pažeidimai (Lietuvos apeliacinio teismo 2005 m. vasario 1 d. nutartis c.b. AB „Rytų skirstomieji tinklai“ ir UAB „Fima“ v. UAB „Sigma Telas“ ir kt., Nr. 2A-67/2005).

Viešųjų pirkimų principų taikymo įgyvendinimas laikantis konfidencialumo reikalavimų

Viešųjų pirkimų tikslas yra vadovaujantis VPĮ reikalavimais sudaryti pirkimo sutartį, leidžiančią įsigyti perkančiajai organizacijai ar tretiesiems asmenims reikalingų prekių, paslaugų ar darbų, racionaliai naudojant tam skirtas lėšas. Atsižvelgiant į šį viešųjų pirkimų tikslą ir imperatyvų VPĮ reguliavimo metodą (<...>Viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas yra susijęs su viešojo intereso apsauga, todėl šio specialaus įstatymo normų reikalavimai yra imperatyvaus

pobūdžio<...> (Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2005 spalio 17 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rubikon apskaitos sistemos“ v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, UAB „YIT Technika“. UAB „Valymo sistemos“ ir UAB „Auksinis varnas“. Nr. 2A-336/2005)), bei sistemiškai analizuojant VPĮ nuostatas, turėtų būti daroma išvada, jog bet kokia viešųjų pirkimų metu perkančiosios organizacijos gauta informacija negali būti naudojama kitais nei viešųjų pirkimų tikslais, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus. Tiekėjai taip pat privalo užtikrinti, kad disponavimas tam tikra informacija nepaneigtų viešųjų pirkimų tikslų ir vykdymo principų. Kita vertus, VPĮ nustatyta tvarka atliekamas išsamus viešuosiuose pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų ir Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informavimas leidžia užtikrinti skaidrumo principo įgyvendinimą.

Siekdamas įgyvendinti minėtus VPĮ teisinio reguliavimo principus, įstatymų leidėjas VPĮ 6 str. įtvirtino nuostatas, reglamentuojančias konfidencialumo pareigą. VPĮ 6 str. 1 d. numato, kad perkančioji organizacija ir tiekėjai, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, negali atskleisti informacijos, kurios konfidencialumą nurodė perkančioji organizacija ar tiekėjas. Atsižvelgiant į tai, tiekėjų pasiūlymuose ar perkančiosios organizacijos kvietimuose dalyvauti viešajame pirkime esanti informacija, įvardinta kaip konfidenciali, negali būti atskleista tretiesiems asmenims.

Atitinkamai VPĮ 6 str. 1 d. numato, kad *Perkančioji organizacija, Viešojo pirkimo komisija, jos nariai ar ekspertai ir kiti asmenys, nepažeisdami įstatymų reikalavimų, ypač dėl sudarytų sutarčių skelbimo ir informacijos, susijusios su jos teikimu kandidatams ir dalyviams, kaip nurodyta Viešųjų pirkimų įstatymo 41, 74, 79 straipsniuose ir 86 straipsnio 3 dalyje, negali tretiesiems asmenims atskleisti perkančiajai organizacijai pateiktos tiekėjo informacijos, kurios konfidencialumą nurodė tiekėjas. Tokią informaciją sudaro visų pirma komercinė (gamybinė) paslaptis ir konfidencialieji pasiūlymų aspektai. Dalyvių reikalavimu perkančioji organizacija turi juos supažindinti su kitų dalyvių pasiūlymais, išskyrus tą informaciją, kurią dalyviai nurodė kaip konfidencialią.* Atsižvelgiant į tai, viešųjų pirkimų komisijų nariams ir ekspertams privaloma pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą.

Tokiu atveju, kai tiekėjai atskleidžia vieni kitiems pasiūlymų duomenis iki nustatyto momento, o ši informacija gali būti atskleista tik nuo vokų atplėšimo ir atitinkamos informacijos paskelbimo ar kito VPĮ numatyto momento, laikoma, jog konfidencialumo pareiga yra pažeista. Atkreiptinas dėmesys, kad pasiūlymų informacijos suderinimas tarp tiekėjų, kai turi įtakos viešojo pirkimo rezultatams, pažeidžia VPĮ ir LR konkurencijos įstatymo (Valstybės žinios 1999) nuostatas.

VPĮ 6 str. nuostatos turėtų būti aiškinamos kaip draudžiančios perkančiajai organizacijai atskleisti *bet kokią viešųjų pirkimų procedūrų metu gautą informaciją*, jeigu tai atlikti neįpareigoja įstatymai. Tokią poziciją patvirtina ir tai, kad viešojo pirkimo komisijos nariai, ekspertai privalo pasirašyti konfidencialumo pasižadėjimą (VPĮ 16 str. 5 d.), kuriuo viešųjų pirkimų komisijos narys (ekspertas) įsipareigoja neteikti

tretiesiems asmenims informacijos, kurios atskleidimas prieštarautų VPĮ reikalavimams, visuomenės interesams ar pažeistų teisėtus pirkimuose dalyvaujančių tiekėjų ir (ar) perkančiosios organizacijos interesus. Kai VPĮ ar kiti įstatymai nesuteikia teisės atskleisti atitinkamos informacijos, jos paviešinimas turėtų būti laikomas prieštaraujančiu VPĮ reikalavimams ir nesuderinamas su viešųjų pirkimų tikslais.

Analizuojant VPĮ 6 str. nuostatas gali būti išskiriama trejopo pobūdžio konfidenciali informacija.

Pirma, informacija, kurią kaip konfidencialią tiesiogiai nurodo VPĮ ar kiti įstatymai. VPĮ tiesiogiai įtvirtina normas, ribojančias atskleisti informaciją. Pvz., VPĮ 31 str. 11 d. įpareigoja perkančiąją organizaciją užtikrinti, kad tiekėjams ar jų atstovams asmeniškai susipažįstant su vokų atplėšimo metu viešai perskaityta informacija, nebūtų atskleista pasiūlymų konfidenciali informacija. Prie įstatymuose numatytos konfidencialios informacijos priskirtina ir informacija, patenkanti į LR asmens duomenų apsaugos įstatymo (Valstybės žinios 1996), LR valstybės ir tarnybos paslapčių Valstybės žinios 1999) reguliavimo sritį.

Antra, informacija, kurios atskleidimas konkrečiu atveju gali sudaryti nesąžiningos konkurencijos sąlygas ir pažeisti VPĮ 3 str. 1 d. lygiateisiškumo ir nediskriminavimo principus. VPĮ 51 str. 7 d. 2 p. draudžia perkančiajai organizacijai konkurencinio dialogo metu tretiesiems asmenims atskleisti bet kokią informaciją, gautą iš tiekėjo, be jo sutikimo, taip pat informuoti tiekėjus apie pasiektus susitarimus su kitais tiekėjais. Taip siekiama užkirsti kelią tokiai situacijai, kai vienas ar keliems tiekėjams suteikiamos nesąžiningai išskirtinės sąlygos pateikti laimėjusiu pripažintiną pasiūlymą. VPĮ 41 str. 3 d. numato, kad Perkančioji organizacija negali teikti tiekėjams ar tretiesiems asmenims informacijos, jei jos atskleidimas prieštarauja teisės aktams, kenkia visuomenės interesams, teisėtiems tiekėjų komerciniams interesams arba trukdo užtikrinti sąžiningą konkurenciją.

Trečia, informacija, kurios atskleidimas padarytų nuostolių tiekėjų komerciniams interesams. Šiuos interesus gali pažeisti komercinės paslapties atskleidimas. CK 1.116 str. 1 d. numato, kad komercine paslaptimi laikoma informacija, turinti tikrą ar potencialią komercinę (gamybinę) vertę dėl to, kad jos nežino tretieji asmenys ir ji negali būti laisvai prieinama dėl šios informacijos savininko ar kito asmens, kuriam savininkas ją yra patikėjęs, protingų pastangų išsaugoti jos slaptumą. Esminiai tokios informacijos identifikavimo kriterijai yra informacijos komercinis vertingumas ir atitinkamo ūkio subjekto nurodymas, kad atitinkama informacija yra laikoma komercine paslaptimi.

VPĮ 32 str. 2 d. numato, kad tiekėjams keliami kvalifikacijos reikalavimai negali pažeisti tiekėjo teisių į intelektinę nuosavybę, gamybos ir komercinės paslaptį. Atsižvelgdami į tai, perkančiosios organizacijos atstovai, siekdami įvertinti tiekėjų kvalifikaciją, turėtų vengti reikalauti atskleisti komercines paslaptis, o išimtiniais atvejais – reikalauti pateikti minimalią informaciją, kai tai gali būti susiję su komercinių paslapčių atskleidimu perkančiajai organizacijai. Šiuo atveju turi būti vadovujamasi proporcingumo principu (VPĮ 3 str.) ir

reikalaujama tik tiek informacijos, kiek jos būtina viešojo pirkimo tikslams pasiekti.

Komercinė paslaptis gali būti tiekėjo klientų sąrašai ir informacija apie juos, vykdyti ar vykdomi projektai ir pan. Gali būti prašoma pateikti šiuos sąrašus, siekiant nustatyti tiekėjo kvalifikaciją. Tokiu atveju tiekėjai turėtų tokią informaciją identifikuoti kaip konfidencialią ar komercinę paslaptį, kadangi ši informacija paprastai būna konfidenciali pagal sudarytas sutartis, o jos atskleidimas gali sukelti neigiamų pasekmių.

Kita vertus, VPĮ 32 str. 4 d. numato, kad kandidatas ar dalyvis gali pateikti kitus perkančiajai organizacijai priimtinus dokumentus ar informaciją, kuri patvirtintų, jog kandidato ar dalyvio kvalifikacija atitinka keliamus reikalavimus, jeigu pirkimo dokumentuose nurodytų dokumentų negali pateikti dėl pateisinamų priežasčių. Informacijos buvimas komercinė paslaptimi turėtų būti laikomas pateisinama priežastimi.

Kiti įstatymai gali numatyti, kad perkančioji organizacija ar kiti asmenys privalo valstybės institucijoms, vykdančioms savo funkciją, jų reikalavimu pateikti visą viešųjų pirkimų metu gautą informaciją. Pareiga turi būti numatyta aiškiai ir tiksliai. Tarp kitų tokie atvejai numatyti LR Operatyvinės veiklos įstatyme (Valstybės žinios 2002), LR Baudžiamojo proceso kodekse (Valstybės žinios 2002), CPK, LR Administracinių bylų teisenos įstatyme (Valstybės žinios 1999), LR Specialiųjų tyrimų tarnybos įstatyme (Valstybės žinios 2000), LR Prokuratūros įstatyme (Valstybės žinios 1994).

Administracinė atsakomybė. Pareiga neatskleisti konfidencialios informacijos numatyta VPĮ, todėl šios pareigos pažeidimas laikomas viešųjų pirkimų tvarkos pažeidimu, už kurį ATPK 171(3) str. numatyta administracinė atsakomybė. Asmenys, kuriems taikyta administracinė atsakomybė, išskyrus išpėjimą, negali eiti viešųjų pirkimų komisijos nario pareigų.

Drausminė atsakomybė. Viešųjų pirkimų komisijos nariui kaip perkančiosios organizacijos darbuotojui, tarnautojui, vadovaujantis LR darbo kodeksu (Valstybės žinios 2002) ir LR valstybės tarnybos įstatymu (Valstybės žinios 1999), gali būti taikoma drausminė atsakomybė.

LR darbo kodekso 235 str. 2 d. 2 p. numatyta, kad valstybės, tarnybos, komercinių ar technologinių paslapčių atskleidimas ar pranešimas konkuruojančiai įmonei yra laikomas šiurkščiu darbo drausmės pažeidimu, o 11 p. numatyta, kad šiurkščiu pažeidimu pripažįstami ir kiti nusižengimai, kuriais šiurkščiai pažeidžiama darbo tvarka. Tokiu atveju darbdavys už šiurkščių darbo drausmės pažeidimą gali skirti drausminę nuobaudą, atleidimą iš darbo LR darbo kodekso 136 str. 3 d. pagrindu.

Pagal LR valstybės tarnybos įstatymo 25 str. valstybės tarnautojams, atskleidusiems valstybės, tarnybos ar komercinės paslaptis, turi būti taikoma tarnybinė nuobauda, įskaitant ir galimybę atleisti iš pareigų.

Civilinė atsakomybė. Vadovaujantis CK 1.116 str. ir 6.263 str., asmenys, kurie komercinės ar kitos konfidencialios informacijos neteisėtu atskleidimu padarė tiekėjams ar perkančiajai organizacijai žalos, visus nuostolius privalo atlyginti. Šiuo atveju nuostoliais

laikytinos paslapčiai sukurti, tobulinti, naudoti turėtos išlaidos bei negautos pajamos. Asmenų, neteisėtai panaudojusių komercinės paslaptis, pajamos laikomos nepagrįstu praturtėjimu ir taip pat pripažįstamos nuostoliais, kuriuos pastarieji asmenys privalo atlyginti.

Baudžiamoji atsakomybė. LR baudžiamojo kodekso 211 str. numato atsakomybę už komercinės paslapties atskleidimą. Šiame straipsnyje numatyta, jog tas, kas skleidė komercinė paslaptimi laikomą informaciją, kuri jam buvo patikėta ar kurią jis sužinojo dėl savo tarnybos ar darbo, jeigu ši veikla padarė didelės turtinės žalos nukentėjusiam asmeniui, baudžiamas teisės dirbti tam tikrą darbą arba užsiimti tam tikra veikla atėmimu arba viešaisiais darbais, arba bauda, arba laisvės apribojimu, arba areštu, arba laisvės atėmimu iki dvejų metų.

Išvados

Viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose yra įtvirtinti pagrindiniai viešųjų pirkimų principai bei tikslas, kurie nusako esminę reikšmę nagrinėjant viešųjų pirkimų ginčus, parodo viešųjų pirkimų taikymo ir įgyvendinimo paskirtį.

Viešųjų pirkimų teisinis reglamentavimas tiek nacionalinės, tiek ES teisės aspektais yra susijęs su viešojo intereso apsauga, todėl LR Viešųjų pirkimų įstatymo normų reikalavimai yra imperatyvaus pobūdžio.

Viešųjų pirkimų principų taikymas skiriasi nuo bendrųjų teisės principų tuo, kad principų laikymasis turi didelės įtakos teismams, sprendžiant viešųjų pirkimų teisėtumo klausimą, tai yra jų pažeidimas gali turėti esminės reikšmės pripažįstant viešąjį pirkimo konkursą negaliojančiu.

Viešųjų pirkimų principų sąvokos nėra tiksliai ir aiškiai apibrėžtos viešuosius pirkimus reglamentuojančiuose teisės aktuose, tačiau jų laikymosi turi būti užtikrinama kiekviename viešųjų pirkimų proceso etape.

Viešųjų pirkimų principų imperatyvi forma užtikrina sąžiningos konkurencijos sąlygas, lygias galimybes tiekėjams bei racionalų valstybės lėšų taupymą.

Viešųjų pirkimų principų taikymas ir įgyvendinimas turi būti derinamas su konfidencialumo reikalavimu, už kurio pažeidimą numatomos drausminė, civilinė bei baudžiamoji atsakomybės.

Siekiant užtikrinti konfidencialumo reikalavimus tiek tiekėjai teikdami pasiūlymus, tiek perkančiosios organizacijos vykdydamos pirkimo procedūras privalo užtikrinti, kad disponavimas tam tikra informacija nepaneigtų viešųjų pirkimų tikslų, vykdymo principų, tačiau išsamus informavimas tiekėjų apie pirkimo procedūras turi užtikrinti skaidrumo principą.

Literatūra

- Lietuvos Respublikos Civilinis kodeksas. (2000). Valstybės žinios, 74–2262.
- Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo pakeitimo įstatymas. (2006). Valstybės žinios, 4–102.
- Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus įsakymas „Dėl viešųjų pirkimų pasiūlymų vertinimo rekomendacijų patvirtinimo“. (2006). Valstybės žinios, 113–4329.

- Lietuvos Aukščiausio Teismo 2005 m. rugsėjo 21 d. nutartis. (2005). AB „Rytų skirstomieji tinklai“ v. UAB „Sigma Telas“, ir kt., 3K-3-416.
- Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2005 spalio 17 d. nutartis civilinėje byloje UAB „Rubikon apskaitos sistemos“ v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, UAB „YIT Technika“, UAB „Valymo sistemos“ ir UAB „Auksinis varnas“, 2A-336/2005.
- Vilniaus apygardos teismo 2006 m. kovo 20 d. sprendimas c. b. UAB Estravel Vilnius“ v. LR teisingumo ministerija, 2-865-51/2006.
- Lietuvos Aukščiausio Teismo CBS 2004 m. rugsėjo 6 d. nutartis c. b. (2004). UAB „Eisimas“ v. Vilniaus miesto savivaldybės administracija, 3K-3-416.
- Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. gruodžio 12 d. nutartis c. b. UAB „Jukom“ v. VšĮ Panevėžio ligoninė, 2A-449/2006.
- Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. balandžio 19 d. nutartis c. b. UAB „ErnstYoung Baltic“ v. Aplinkos projektų valdymo agentūra, 2A-150/2006.
- Lietuvos Aukščiausio Teismo 2005 m. birželio 8 d. nutartis c.b. UAB „Supla“ v. Vilniaus miesto savivaldybė, 3K-3-339/2005.
- Lietuvos apeliacinio teismo CBS kolegija 2006 m. gruodžio 16 d. nutartis c. b. UAB „Eko Riki“ v. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūra, Nr. 2A-415/2006.
- Lietuvos apeliacinio teismo 2005 m. liepos 5 d. CBS teisėjų kolegijos nutartis c.b. UAB „Vigantiškių statyba“ v. Plungės rajono savivaldybės administracija, 2A-263/2005.
- Lietuvos apeliacinio teismo CBS teisėjų kolegijos 2006 m. birželio 27 d. nutartis c. b. UAB „Zona Optima“ v. Kauno m. sav. Administracija, 2A-252/2006.
- Lietuvos apeliacinio teismo CBS teisėjų kolegijos 2006 m. vasario 7 d. nutartis c. b. UAB „Telekonta“ v. Utenos r. sav., 2A-100/2006.
- Lietuvos apeliacinio teismo 2006 m. lapkričio 7 d. nutartis c. b. UAB „Vilniaus Vista“ v. Lietuvos kariuomenė, 2A-383/2006.
- ETT byla C-41/74, Van Duyn v. Home Office, (1974) ECR I-1337.
- ETT byla C-399/98, Gebroeders Bentjees v. Netherlands, (2001) ECR I-05409.
- ETT byla C-243/89, Commission of the European Communities v. Kingdom of Denmark. (1993). ECR I-03353.
- ETT byla C-243/89, Komisija v. Danijos Karalystė, (1993). ECR I-03353.
- ETT byla C-87/94, Komisija v. Belgijos Karalystė, (1996). ECR I-02043.
- ETT byla C-19/00, SIAC Construction Ltd v. County Council of the County of Mayo. (2001) ECR I-07725.
- ETT byla C-94/99, ARGE Gewässerschutz v. Bundesministerium für Land und Forstwirtschaft. (2000). ECR I-11037.
- ETT byla C-3/88, European Communities v. Italian Republic. (1989). ECR I-359/93.
- ETT byla C-324/98, Tel Austria Verlags GmbH ir Telefonadress GmbH v. Telekom Austria AG. (2000). ECR I-10745.
- ETT byla C-31/87, Gebroeders Beentjes BV v. State of the Netherlands, (1998). ECR I-04635.
- ETT byla C-71/92, Commission v. Kingdom of Spain, (1993). ECR I-05923.
- Komisijos komunikatas Nr. 2005/C325/09 „Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB ir 2004/18/EB numatytos atitinkamos ribų vertės.
- Komisijos komunikatas Nr. 2005/C325/09 „Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB ir 2004/18/EB numatytos atitinkamos ribų vertės.
- Bovis, Ch. (2006). Public procurement in the European Union – Hampshire: Palgrave Macmillan.
- Mačiulytė, A. (2007). Viešųjų pirkimų raida Lietuvoje. Viešųjų pirkimų tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės informacinis biuletėnis, 1(22).
- Meiženis, A. (2004). Viešieji pirkimai ir Europos teisingumo teismas. Viešųjų pirkimų tarnybos prie LR Vyriausybės informacinis biuletėnis, 3(12).
- Rajunčius, A. (2004). Viešųjų pirkimų aktualijos. Viešųjų pirkimų tarnybos prie LR Vyriausybės informacinis biuletėnis, 1 (10).
- European Commission Guide to the Community Rules on Public Works Contracts. [Žiūrėta vasario 19 d., 2010], <http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/guidelines.en.htm>.
- European Commission Directorate General Internal Market and Services. Explanatory note-Framework Agreements – Classic Directive. <http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/explan-notes/classic-framework.en.pdf>.

ANALYSIS OF PUBLIC PROCUREMENT PRINCIPALS AND THEIR APPLICATION RESEARCH

Summary

Public procurement takes important rule in nowadays market. Public sector for many companies is attractive with requests and good payment possibilities especially during crisis. In many cases taking part in public procurement or organizing them some problems arises. The main problem is that, in public procurement process, principles of public procurement are regulated differently, which are the base principles executing public procurement procedures and their holding is of imperative type. Also executing public procurement procedures confidence requirement are attracted wrong way.

Public procurement have the large influence in Lithuanian law base, however Lithuanian law practice is not enough, so article is prepared with reference to Lithuanian, also with reference to European Union Law practice. The number of publications about public procurement theme is not large.

There are researched in the article main public procurement principals: equality, nondiscrimination, transparency, both sides appreciation and proportion.

There are analyzed public procurement principals, significative of law practice examples and relations with requirements of confidence. There is submitted in the article public procurement principals legal regulation as in national as in EU measure.

The main article conclusions:

Public procurement principals application differs from common law principles in that way principles compliance have a big influence to courts, deciding the question of public procurement legality, that is their violations can have the main importance to acknowledge public procurement competition as unavailable.

Public procurement imperative form makes fair competition conditions, equal opportunities to suppliers and rational using of state assets.

Public procurement principals application and implementation must be regularized with confidence requirement, for which violation are intended disciplinary, civil and criminal responsibility.

In public procurement regulating law acts are consolidated the main public procurement principles and aims, which outlines main importance analyzing public procurement quarrels, shows public procurement application and implementation purpose.

Public procurement public procurement law regulation in national also in EU law aspects is related with public interests

protection, so Republic of Lithuania public procurement law norms requirements are of peremptory character.

Public procurement principles conceptions are not strictly and clearly described in public procurement regulated law acts, though their complying must be ensured in every public procurement process stages.

Trying to ensure confidence requirements suppliers tendering proposals, also purchasing organizations

implementing purchasing procedural must ensure, that disposition of information undine public procurement aims, implementation principles, so properly information suppliers about purchasing procedural must ensure principle of transparency.

KEYWORDS: public procurement, equality, nondiscrimination, transparency, both sides appreciation and proportion, confidence.

Donatas Raščius. Mokslinis laipsnis – magistras. Darbovietė – Vilniaus kolegijos Pedagogikos fakulteto Sociologijos ir teisės katedros asistentas. Mokslinių tyrimų kryptys: e.teisė, darbo teisė, verslo projektų valdymas, viešasis administravimas. Mokslinės publikacijos: dalyvavo 2 respublikinėse konferencijose, parengti ir suorganizuoti seminarai socialiniams partneriams. Adresas: J. Jasinskio g. 15, LT-01111, Vilnius. Tel. 852 19 1 600.